

Handbok JTF

19. Trafikledning - Obevakade vänddriftplatser

Detta är en handbok till motsvarande bilaga i Järnvägsstyrelsens trafikföreskrifter (JvSFS 2008:7), JTF. Observera att handboken inte är en del av föreskrifterna, utan ett fristående dokument som tagits fram för att underlätta hanteringen för verksamhetsutövarna när det genomförs ändringar i JTF. Vid ändringar i JTF kommer ändringsblad till handboken att tryckas upp. Det är sedan verksamhetsutövarnas ansvar att säkerställa att ändringsbladen förs in i handboken. Det är dock alltid JTF i dess tryckta version som gäller.

Vilka kompletteringar som är införda i handboken framgår av försättsbladet. Observera att de ändringar avseende stavfel och liknande som beslutades i slutet av år 2009 är införda i handboken men uppgift i fältet "referens" har, på grund av praktiska skäl, inte noterats på försättsbladet.

Handböckerna är indelade på samma sätt som bilagorna. I handböckerna finns hänvisningar till bestämda bilagor till JTF. Dessa hänvisningar ska läsas som hänvisningar till motsvarande handböcker. Exempel: Om det i handboken hänvisas till "bilaga 3 H", så avser denna hänvisning handbok nr 3 H. Tyvärr har det inte varit praktiskt möjligt att ändra hänvisningarna i texterna inför tryckningen av dessa handböcker.

Innehåll

Inledning	7
1 Bevakningssträckan avgränsas av en bevakad driftplats och en obevakad vänddriftplats	8
1.1 TÅGANMÄLAN MELLAN DISTANSTÅGKLARERAREN OCH TÅGKLARERAREN FÖR DEN BEVAKADE DRIFTPLATSEN	9
1.2 BEVAKNINGEN AV DEN OBEVAKADE VÄNDDRIFTPLATSEN TAS UPP	10
1.3 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV EN OBEVAKAD DRIFTPLATS	12
2 Bevakningssträckan avgränsas av två bevakade driftplatser	13
2.1 TÅGANMÄLAN FÖR TÅG SOM GÅR FRAM OCH ÅTER	13
2.2 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV TVÅ BEVAKADE DRIFTPLATSER	15
3 Särfall	16
3.1 ÅTERKALLA TÅGANMÄLAN	16

Inledning

I system M får en tågfärd avslutas och nästa tågfärd påbörjas på en obevakad driftplats genom att tågsättet vänder tillbaka på driftplatsen, som då kallas obevakad vänddriftplats. Reglerna i denna handbok behandlar hur tågklarerarna ska göra tåganmälan och i övrigt leda och övervaka sådana tågfärder.

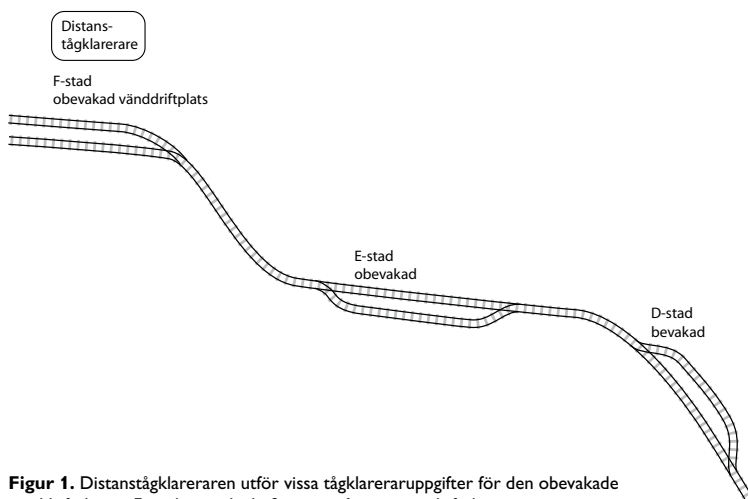
Reglerna i denna handbok kompletterar kapitlen *Tåganmälan*, *Avsärrning* och *Bevakning av driftplatser* i bilaga 17 *Trafikledning*.

Trafiken leds på olika sätt beroende på om bevakningssträckan avgränsas av en bevakad driftplats och en obevakad vänddriftplats vid banans slut eller av två bevakade driftplatser och den obevakade vänddriftplatsen ligger mellan dessa.

Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser ska ange vilka driftplatser och bevakningssträckor som får trafikeras enligt reglerna i denna bilaga.

1 Bevakningssträckan avgränsas av en bevakad driftplats och en obevakad vänddriftplats

Detta avsnitt behandlar trafikering av en bevakningssträcka som avgränsas av en bevakad driftplats (D-stad) och en obevakad driftplats (F-stad) vid banans slut. Mellan D-stad och F-stad får det dessutom finnas en eller flera obevakade driftplatser, exempelvis E-stad i figur 1. Om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser medger det får i detta fall F-stad, eller någon annan obevakad driftplats på bevakningssträckan D-stad till F-stad, trafikeras som en obevakad vänddriftplats.

Figur 1. Distanstågklararen utför vissa tågklararuppgifter för den obevakade vänddriftplatsen F-stad men ska befinna sig på en annan driftplats.

De regler som gäller för den obevakade vänddriftplatsen F-stad ska även tillämpas om istället någon annan driftplats på bevakningssträckan D-stad till F-stad, till exempel E-stad, ska trafikeras som obevakad vänddriftplats.

Om F-stad eller någon annan driftplats på bevakningssträckan ska trafikeras som en obevakad vänddriftplats ska det finnas en distans-tågklarare som övertar vissa tågklararuppgifter för F-stad. Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser ska ange vilken tågklarare som är distans-tågklarare för F-stad. Distanstågklararen för F-stad får inte tjänstgöra vid en driftplats där tågklararen kan utväxla en tåganmälan med tågklararen för någon av driftplatserna D-stad, F-stad eller någon driftplats däremellan.

Tågklareraren för D-stad och distanstågklareraren för F-stad ska gemensamt övervaka bevakningssträckan. Tågklareraren för D-stad ska ta hjälp av förarens ankomstanmälan för att övervaka bevakningssträckan, som även innefattar huvudspåret på den obevakade driftplatsen vid banans slut. Tågklareraren för D-stad ska ge föraren av tåg 12 ett muntligt körtillstånd när tåget finns i F-stad.

Distanstågklareraren för F-stad ska föra tågklarerardokumentation för F-stad och för bevakningssträckan F-stad till D-stad.

Gränsdriftplatsen D-stad ska alltid vara bevakad när F-stad är obevakad och det pågår en tågfärd på bevakningssträckan D-stad till F-stad. D-stad får dock vara stängd medan ett tåg står i F-stad om föraren av tåget har gjort en ankomstanmälan till tågklareraren för D-stad innan D-stad stängdes.

1.1 TÅGANMÄLAN MELLAN DISTANSTÅGKLARERAREN OCH TÅGKLARERAREN FÖR DEN BEVAKADE DRIFTPLATSEN

Tåg 11 färdas från D-stad till den obevakade vänddriftplatsen F-stad. Efter ett uppehåll i F-stad påbörjas tågfärd 12, med samma tågsätt, tillbaka till D-stad.

För denna trafikering ska en tåganmälan göras för hela tågfärden från D-stad till F-stad och tillbaka. Tåganmälan ska utväxlas mellan tågklareraren för D-stad och distanstågklareraren för F-stad. I tåganmälan betecknas då tågfärden som tåg *11 och 12*.

Klartanmälan från distanstågklareraren

Innan tågklareraren för D-stad får ge körtillstånd för en tågfärd från D-stad till F-stad ska distanstågklareraren för F-stad göra en klartanmälan för tåget. Först ska distanstågklareraren för F-stad i sin tågklarerardokumentation kontrollera att bevakningssträckan är fri från tåg och att den inte är avspärrad. Därefter ska distanstågklareraren för F-stad göra en klartanmälan som ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och till vilken driftplats klart lämnas.

Utanmälan till distanstågklareraren

Tågklareraren för D-stad ska göra en utanmälan för tåg *11 och 12* till distanstågklareraren för F-stad. Utanmälan ska normalt göras så snart ett tåg har avgått från en driftplats. Utanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en utlämnad K16-nyckel.

Ankomstanmälan

När tågklareraren för D-stad har tagit emot förarens ankomst-

anmälan om att tåg 11 har kommit in på den obevakade vänddriftplatsen F-stad ska tågklararen för D-stad dokumentera detta och tidpunkten för anmälan.

Körtillstånd från den obevakade vänddriftplatsen

När tågklararen för D-stad har tagit emot förarens begäran om körtillstånd för tåg 12 från F-stad till D-stad ska tågklararen utföra följande åtgärder:

1. kontrollera i sin tågklarardokumentation att sträckan fortfarande är reserverad för tåg 12
2. ge föraren körtillstånd
3. dokumentera lämnat körtillstånd.

Inanmälan när tåget återkommer till utgångsdriftplatsen

När tåg 11 och 12 åter har kommit in till driftplatsen D-stad ska tågklararen för D-stad till distanstågklararen för F-stad snarast göra en inanmälan och de kontroller som hör till enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*. Inanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en återlämnad K16-nyckel.

1.2 BEVAKNINGEN AV DEN OBEVAKADE VÄNDRIFTPLATSEN TAS UPP

En tågklarare får endast ta upp bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) om något av följande två villkor är uppfyllt:

- Det finns inget tåg på bevakningssträckan D-stad till F-stad.
- Tågsättet (för tåg 11 och 12) står på den driftplats där bevakningen ska tas upp och föraren har gjort ankomstanmälan till tågklararen för D-stad.

Om inget tåg finns på bevakningssträckan ska tågklararen ta upp bevakningen av driftplatsen enligt reglerna i kapitlet *Bevakning av driftplatser* i bilaga 17 *Trafikledning*.

Om tågklararen ska ta upp bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) efter att tåg 11 har ankommit ska föraren vara informerad om detta genom körplanen eller en säkerhetsorder. I det fallet ska distanstågklararen för F-stad göra en klartanmälan för tåg 11, i stället för tåg 11 och 12.

Om föraren inte har informerats om att bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) ska tas upp gäller reglerna under rubriken *Oplanerad upptagning av bevakningen på den obevakade vänddriftplatsen*.

Förberedelser för att ta upp bevakningen av F-stad (eller E-stad)

Den tillträdande tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska kontrollera att ankomstanmälan för tåg som har ankommit till F-stad (eller E-stad) gjorts.

Bevakningen av F-stad (eller E-stad) tas upp

Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska ta upp bevakningen av driftplatsen enligt reglerna i kapitlet *Bevakning av driftplatser* i bilaga 17 *Trafikledning*, vilket bland annat innebär att anmäla till tågklararen för D-stad att bevakningen tas upp.

Inanmälan till tågklararen för D-stad

Tågklararen för F-stad ska göra en inanmälan för tåg 11 till tågklararen för D-stad. Inanmälan ska göras enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) får göra inanmälan i samband med att han anmäler att bevakningen av driftplatsen F-stad (eller E-stad) tas upp.

Inanmälan till distanstågklararen för F-stad

Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska också anmäla till distanstågklararen för F-stad att driftplatsen åter är bevakad och göra en inanmälan för tåg 11.

Oplanerad upptagning av bevakningen på den obevakade vänddriftplatsen

Det kan inträffa att bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) måste tas upp, trots att föraren av tåg 11 och 12 inte har informerats om detta genom körplan eller säkerhetsorder. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska då utföra följande åtgärder:

1. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska kontakta tågklararen för D-stad och inhämta ankomstanmälan för det tåg som senast har ankommit till F-stad (eller E-stad). Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska också fråga tågklararen för D-stad om tåget medför en K16-nyckel.
2. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska ställa huvudsignalerna på F-stad (eller E-stad) till stopp.
3. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska orderge föraren av tåg 12 om att F-stad (eller E-stad) kommer att bli bevakad. Om

tågklareren inte får kontakt med föraren, och F-stad (eller E-stad) saknar utfartssignal, ska tågklareren placera ut en hindertavla mellan tåg 12 och driftplatsgränsen. Så snart tågklareren för F-stad (eller E-stad) får kontakt med föraren av tåg 12 ska tågklareren orderge föraren om att F-stad (eller E-stad) är bevakad. Tågklareren ska också ta emot en eventuell K16-nyckel från föraren.

4. Tågklareren för F-stad (eller E-stad) ska kontakta tågklareren för D-stad och anmäla att F-stad (eller E-stad) är bevakad och göra en inanamälan för tåg 11. Inanamälan ska göras enligt reglerna i kapitlet *Täganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*.
5. Tågklareren för F-stad (eller E-stad) ska kontakta tågklareren för D-stad och återkalla klartanmälan för tåg 12 enligt reglerna i kapitlet *Täganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*.
6. Tågklareren för F-stad (eller E-stad) ska kontakta distanstågklareren för F-stad och meddela att bevakningen av F-stad (eller E-stad) har tagits upp. Tågklareren för F-stad (eller E-stad) ska därefter göra en inanamälan för tåg 11 till distanstågklareren för F-stad och meddela honom att klartanmälan för tåg 12 har återkallats.

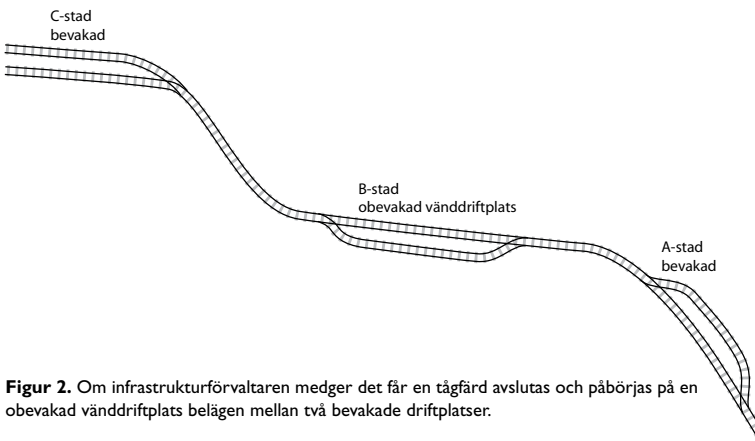
1.3 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV EN OBEVAKAD DRIFTPLATS

Spärrfärder eller skyddsformer får inte förekomma på en bevakningssträcka med en obevakad vänddriftplats när bevakningssträckan är reserverad för tåg. Spärrfärd med hjälpfordon och A-skydd till följd av en olycka får dock ges starttillstånd trots att det finns tåg på bevakningssträckan.

Om bevakningssträckan D-stad till F-stad ska avspärras ska tågklareren för D-stad och distanstågklareren för F-stad utväxla en avspärrningsanamälan. Avspärrningen görs enligt reglerna i kapitlet *Avspärrning* i bilaga 17 *Trafikledning*, med den skillnaden att distanstågklareren för F-stad inte ska utföra några skyddsåtgärder.

2 Bevakningssträckan avgränsas av två bevakade driftplatser

Detta avsnitt behandlar trafikering av en bevakningssträcka som avgränsas av två bevakade driftplatser, A-stad och C-stad. Mellan A-stad och C-stad får det finnas en eller flera obevakade driftplatser, exempelvis B-stad i figur 2. Om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser medger det får B-stad trafikeras som obevakad vänddriftplats. Ett tåg färdas då från A-stad till B-stad och tillbaka.

Figur 2. Om infrastrukturförvaltaren medger det får en tågfärd avslutas och påbörjas på en obevakad vänddriftplats belägen mellan två bevakade driftplatser.

Bevakningssträckan ska övervakas gemensamt av tågklarerarna för bevakningssträckans båda bevakade gränsdriftplatser, A-stad och C-stad. Vid trafikering med fram- och återgående tåg tar tågklareraren för A-stad hjälp av förarens ankomstanmälan för att övervaka bevakningssträckan. Tågklareraren för A-stad ska ge föraren körtillstånd för det återgående tåget.

Gränsdriftplatserna A-stad och C-stad ska vara bevakade, och den obevakade vänddriftplatsen B-stad ska förbli obevakad så länge det finns en tågfärd på bevakningssträckan.

2.1 TÅGANMÄLAN FÖRTÅG SOM GÅR FRAM OCH ÅTER

På sträckan A-stad till C-stad ligger den obevakade driftplatsen B-stad. Tåg 11 färdas från A-stad till B-stad. Efter ett uppehåll påbörjas tågfärd 12, med samma tågsätt, tillbaka till A-stad.

För denna trafikering ska tågklarerarna för de bevakade driftplatserna A-stad och C-stad utväxla en tåganmälan. I tåganmälan betecknas tågfärden som tåg 11 och 12.

Klartanmälan mellan tågklarerarna för de bevakade driftplatserna

Innan tågklareraren för A-stad får ge körtillstånd för en tågfärd från A-stad till B-stad ska tågklareraren för C-stad göra en klartanmälan för tåget. Först ska tågklareraren för C-stad i sin tågklarerardokumentation kontrollera att bevakningssträckan är fri från tåg och att den inte är avspärrad. Därefter ska tågklareraren för C-stad göra en klartanmälan som ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och till vilken driftplats klart lämnas.

Utanmälan mellan tågklarerarna för de bevakade driftplatserna

Tågklareraren för A-stad ska göra en uttanmälan för tåg 11 och 12 till tågklareraren för C-stad. Utanmälan ska normalt göras så snart ett tåg har avgått från en driftplats. Utanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en utlämnad K16-nyckel.

Ankomstanmälan

När tågklareraren för A-stad har tagit emot förarens ankomstanmälan om att tåg 11 har kommit in på den obevakade vänddriftplatsen B-stad ska tågklareraren för A-stad dokumentera detta och tidpunkten för anmälan.

Körtillstånd från den obevakade vänddriftplatsen

När tågklareraren för A-stad har tagit emot förarens begäran om körtillstånd för tåg 12 från B-stad till A-stad ska tågklareraren utföra följande åtgärder:

1. kontrollera i sin tågklarerardokumentation att sträckan fortfarande är reserverad för tåg 12
2. ge föraren körtillstånd
3. dokumentera lämnat körtillstånd.

Inanmälan när tåget återkommer till utgångsdriftplatsen

När tåg 11 och 12 åter har kommit in till A-stad ska tågklareraren för A-stad till tågklareraren för C-stad snarast göra en inanmälan och de kontroller som hör till enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*. Inanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om återlämnad K16-nyckel.

2.2 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV TVÅ BEVAKADE DRIFTPLATSER

Spärrfärder eller skyddsformer får inte förekomma på en bevakningssträcka med en obevakad vänddriftplats när bevakningssträckan är reserverad för tåg. Spärrfärd med hjälpfordon och A-skydd till följd av en olycka får dock ges starttillstånd trots att det finns tåg på bevakningssträckan. Avspärrningen görs enligt reglerna i kapitlet *Avspärrning* i bilaga 17 *Trafikledning*.

3 Särfall

3.1 ÅTERKALLA TÅGANMÄLAN

Om en klartanmälan eller utanmälan måste återkallas ska tågklareraren göra det enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*.

Transportstyrelsen
Hagavägen 2
Box 267
781 23 Borlänge

Tel 0771-503 503
Fax 0243-23 66 77
jarnvag@transportstyrelsen.se
www.transportstyrelsen.se